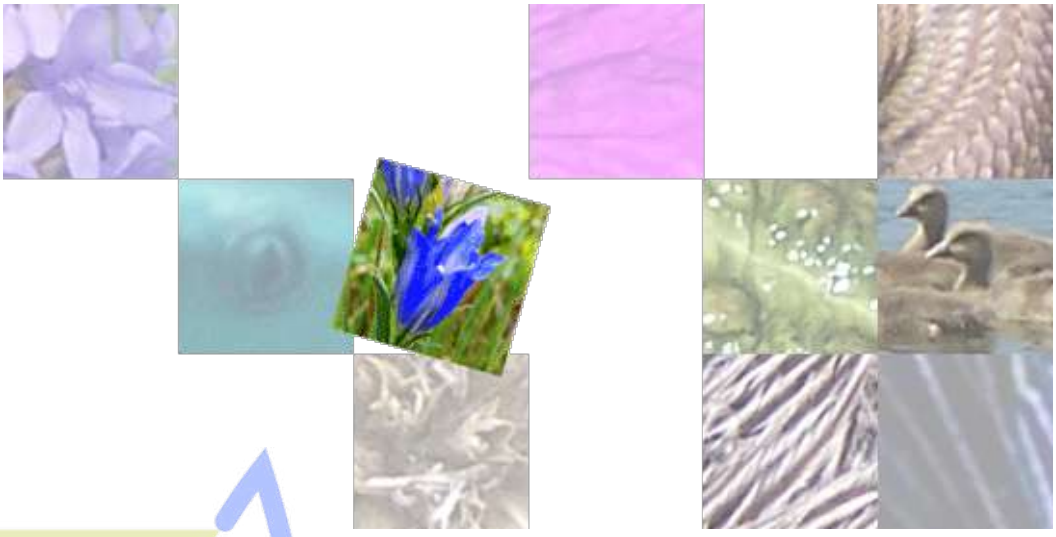
ECOquickscan
ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Quick scan flora en fauna

Gustav Mahlerlaan te Amsterdam
Herontwikkeling
ABN AMRO kantoor

lid Netwerk Groene Bureaus

8 december 2025
projectnummer: 21205

Quick scan flora en fauna

Gustav Mahlerlaan te Amsterdam Herontwikkeling ABN AMRO kantoor

Opdrachtgever	Project 57 Propco BV
Contactpersoon	de heer R. Luyt
Projectnummer	21205
Datum	8 december 2025
Auteur	ing. D.A. Riemer
Goedgekeurd door	ing. H.H.J. van der Burgt
Wijze van citeren	Riemer, D.A., Quick scan flora en fauna Gustav Mahlerlaan te Amsterdam, Herontwikkeling ABN AMRO kantoor. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2025.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap
't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) | T 06-1297 1680 | info@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl | KvK: 75203901

ECOquickscan
ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 1

1.1 Aanleiding 1

1.2 Situering plangebied en gebiedsbeschrijving 2

1.3 Beoogde ingrepen en planning 4

2. WETTELIJK KADER 5

2.1 Zorgplicht 5

2.2 Gebiedsbescherming 5
2.2.1 Natura 2000 5
2.2.2 Natuurnetwerk Nederland 6

2.3 Soortbescherming 6
2.3.1 Beschermde soorten 6
2.3.2 Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen 6

3. TOETSING 7

3.1 Onderzoeksmethodiek 7

3.2 Beschermde gebieden 7
3.2.1 Natura 2000 7
3.2.2 Natuurnetwerk Nederland 8

3.3 Beschermde soorten 8
3.3.1 Vaatplanten 8
3.3.2 Grondgebonden zoogdieren 8
3.3.3 Vleermuizen 9
3.3.4 Vogels 10
3.3.5 Amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige soortengroepen 14
3.3.6 Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen 15

4. CONCLUSIE 16

4.1 Gebiedsbescherming 16

4.2 Soortenbescherming 16

4.3 Consequenties 17
4.3.1 Zorgplicht 17

Bijlagen

Bijlage 1 Literatuurlijst

Bijlage 2 Omgevingswet

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Amsterdam (gemeente Amsterdam, provincie Noord-Holland) is een herontwikkeling voorzien bij het huidige ABN-AMRO complex aan de Gustav Mahlerlaan in Amsterdam. In het kader van de beoogde ontwikkeling heeft Project 57 Propco BV aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* gevraagd te beoordelen of deze ruimtelijke ontwikkeling effect heeft op de flora en fauna op en rond de locatie. De voorliggende quick scan flora en fauna voorziet hierin.

De globale ligging (geel omlijnd) van het ABN AMRO complex (bron luchtfoto: geoapps.noord-holland.nl).

1.2 Situering plangebied en gebiedsbeschrijving

Het plangebied is gesitueerd op de Zuidas van Amsterdam net buiten de Ring A10. Het (voormalige) hoofdkantoor van de ABN AMRO is gelegen tussen (in de oksel van) de Gustav Mahlerlaan en de Beethovenstraat.

Schetsmatige weergave van de huidige situatie met aanduiding gebouwen

Indrukken van het plangebied (foto's uit 2022); zicht op gebouw A vanuit gebouw D (links), bovenaanzicht van gebouwen B, C en F (rechts).

Indrukken van het plangebied (foto's uit 2022); de binnentuin/gebouw G (linksboven), de entree (gebouw F) gezien vanuit het Circl gebouw (rechtsboven), gebouw D vanaf maaiveld (linksonder) en gebouw B met de watergang (rechtsonder).

Indrukken van het plangebied (foto's uit 2025); de bouwlocatie op de plek van het voormalige Circl gebouw (links) en de watergang aan de noordzijde (rechts).

1.3 Beoogde ingrepen en planning

Het ABN Amro-complex aan de Zuidas wordt door Project 57 Propco BV getransformeerd tot een open, levendig stadsdistrict met een mix van wonen, werken en publieke functies. Centraal komt een groen stadspark – het nieuwe Groene Hart – verbonden met de omgeving via pleinen, passages en voorzieningen. De herontwikkeling opent het complex voor de stad en maakt het toekomstbestendig als sociaal, duurzaam en stedelijk knooppunt.

De meerjarige ontwikkeling is inmiddels gestart, op de locatie van het voormalige Circl gebouw (Burgt, 2022), met de realisatie van Mahler 1 (Toren 1 – inmiddels vergund) en zal meerdere jaren duren.

Een weergave van de toekomstige bouwmassa's volgens het masterplan.

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natura 2000 en het Natuurnetwerk Nederland. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Omgevingswet.

2.1 Zorgplicht

De Omgevingswet kent een algemene zorgplicht. Voor gebiedsbescherming en soortenbescherming is een specifieke zorgplicht beschreven.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal).

Ook is in het Bal een specifieke zorgplicht opgenomen voor flora- en fauna-activiteiten. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal).

Op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben de provincies dit beleidsneutraal ingestoken ten aanzien van de zorgplicht. Uit de provinciale verordening of op basis van jurisprudentie zal op termijn moeten blijken of een nadere uitleg nodig is.

2.2 Gebiedsbescherming

2.2.1 Natura 2000

De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Omgevingswet en de onderliggende Omgevingsregeling en en AMvB's. Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000).
Op grond van deze wet is het verboden zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval. Een Natura 2000-activiteit is een: 'activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Er is in de wet geen definitie opgenomen van significant. Het gaat er om of een Natura 2000-activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl (Besluit kwaliteit leefomgeving). In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen.

2.3 Soortbescherming

2.3.1 Beschermde soorten

Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten (andere soorten). Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (Vogel- en Habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.
Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen, provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor (algemeen voorkomende) soorten.

2.3.2 Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen

In de Europese Unie geldt een verbod (EU-exotenverordening 1143/2014) op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal schadelijke exotische planten en dieren. Dit verbod is opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (artikel 11.108 lid 1) en de verboden soorten staan op de zogenaamde Unielijst. EU-lidstaten kunnen de Unielijst aanvullen met invasieve exoten die de nationale flora en fauna bedreigen. Het verbod geldt per 3 augustus 2016, op 15 augustus 2019 zijn 19 nieuwe soorten en op 2 augustus 2022 nog eens 22 nieuwe soorten toegevoegd aan de Unielijst.
Enkele Aziatische duizendknopen, zoals de Japanse duizendknoop, staan niet vermeld op de Unielijst. Toch worden de Aziatische duizendknopen gezien als de nummer één onder de invasieve exoten. Om verspreiding verdere van de Aziatische duizendknopen in Nederland te voorkomen, is er vanaf 1 januari 2022 een nationaal handels- en bezitsverbod van Aziatische duizendknopen van kracht. Dit geldt voor zowel planten, of delen of producten daarvan, die zich kunnen voortplanten.

In Nederland zijn de Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het beleid omtrent de uitvoering van maatregelen voor het uitroeien, beheersen en beheren van Unielijstsoorten. Veel provincies nemen Aziatische duizendknopen ook op in hun beleid van Unielijstsoorten. Eigenaren zijn verantwoordelijk voor de aanwezigheid van Unielijstsoorten binnen hun bezit en dienen treffende maatregelen te nemen ter preventie, bestrijding of beheersing van Unielijstsoorten.

Aangezien eliminatie- en beheerplannen voor soorten op de Unielijst nog in ontwikkeling zijn, gaat deze quick scan alleen uit van een signalerende werking.

3. TOETSING

3.1 Onderzoeksmethodiek

Voordat een ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden, moet eerst onderzoek plaatsvinden in het kader van de natuurwetgeving (zie hoofdstuk 2). Bij de werkzaamheden moet er namelijk rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Het uitgevoerde onderzoek (quick scan) bestaat uit een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), het bekijken van de beschikbare soortgegevens en een veldverkenning, op basis waarvan uitspraken gedaan worden over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Vervolgens zijn voor alle (mogelijke) aanwezige beschermde soorten de effecten en eventuele gevolgen van de beoogde werkzaamheden beschreven.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens (analoog en digitaal) en gepubliceerde verspreidingsgegevens van bijvoorbeeld Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (RAVON, Zoogdiervereniging, etc.). Deze bronnen vermelden betrouwbare soortgegevens op basis van uurhokken (5 bij 5 kilometer). Dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft.
Daarnaast is op 26 juli 2022 de NDFF-database geraadpleegd waarbij met name gekeken is naar het voorkomen van beschermde soorten in, of binnen de invloedsfeer van, het plangebied.
Aanvullend is op 3 oktober 2025 de NDFF-database geraadpleegd voor de periode 2022 – 2025.

Op 23 mei 2022 heeft er een veldverkenning plaatsgevonden. Het doel van deze veldverkenning is om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en om de geschiktheid van het plangebied en haar omgeving voor de verschillende soortengroepen te beoordelen.
Op 3 maart 2025 is het plangebied nogmaals bezocht waarbij met name is gelet op de aanwezigheid van de slechtvalk. Tevens is op 2 oktober 2025 het plangebied bezocht waarbij met name is gelet op de wijzigingen rondom het voormalige Circl gebouw.
De overige delen van het plangebied zijn ongewijzigd gebleven in de periode 2022 – 2025.

3.2 Beschermde gebieden

In het kader van Natura 2000 en de aanwijzing als Natuurnetwerk Nederland moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde habitattypen, habitatsoorten en/of wezenlijke waarden en kernkwaliteiten. De beoogde activiteit kan hierop effecten hebben.

3.2.1 Natura 2000

Het plangebied te Amsterdam ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ruim 8 km afstand en betreft het Natura 2000-gebied ‘Markermeer & IJmeer’ (Vogel- en Habitatrichtlijngebied). De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte dat in de huidige situatie grotendeels is bebouwd en verhard. Hierdoor is een relatie met de aangewezen soorten en habitats van de beschermde gebieden afwezig. Negatieve effecten (met uitzondering van stikstof, zie onderstaand) op beschermde gebieden zijn dan ook uit te sluiten.

Stikstof
De regelgeving en jurisprudentie rondom stikstof is constant in beweging. Ondanks dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op relatief grote afstand ligt kan stikstofdepositie een aandachtspunt zijn voor dit project. Geadviseerd wordt om, op basis van de huidige regelgeving en jurisprudentie, voor dit project separaat een AERIUS-stikstofberekening uit te voeren en de effecten van de werkzaamheden op de stikstofdepositie in beschermde gebieden volledig in kaart te brengen.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Amsterdamse Bos op circa 1.500 meter is aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN); dichtstbijzijnde gebied. De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte dat in de huidige situatie grotendeels is bebouwd en verhard. Door het intensieve beheer en gebruik van het plangebied en het bebouwde karakter van de omgeving, ontbreekt een relatie met de NNN.

3.3 Beschermde soorten

In het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Omgevingswet moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde activiteit kan biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard. De begroeiing is beperkt tot tuinen die grotendeels liggen op de bebouwing. De tuinen variëren van vakken met lage heesters en vaste planten tot hogere beplanting met grotere (meerstammige) heesters, hagen en solitaire bomen. Al deze objecten worden goed en intensief onderhouden. Hierin bevinden zich geen geschikte, bijzondere, groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten. Ook zijn op de muren geen (beschermde) muurplanten aangetroffen. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Omgevingswet, omdat het geen natuurlijke groeiplaats betreft. De NDFF-database laat geen afwijkend beeld zien ten opzichte van bovenstaand beschreven waarnemingen.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied beschermde soorten voor als aardmuis (Microtus agrestis), bosmuis (Apodemus sylvaticus), haas (Lepus europeus), konijn (Oryctolagus cuniculus), egel (Erinaceus europeus) en huisspitsmuis (Crocidura russula). Op basis van de aanwezige habitats worden alleen algemeen voorkomende (spits)muizen verwacht. Voor deze soorten kent de provincie Noord-Holland een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.
Tevens komen in de omgeving de nationaal beschermde soorten als eekhoorn (Sciurus vulgaris), wezel (Mustela nivalis), bunzing (Mustela putorius) en steenmarter (Martes foina) voor.

Eekhoorn

Binnen het plangebied is geen habitat aanwezig voor de eekhoorn; deze soort wordt dan ook niet verwacht. Van de eekhoorn is bekend dat deze soort in meerdere parken in Amsterdam verblijft; waaronder het Amsterdamse Bos, Amstelpark en Beatrixpark.

Kleine marterachtigen

De wezel en bunzing, beide zogenaamde kleine marterachtigen (de hermelijn (Mustela erminea), die ook onder deze groep valt, is alleen op grote afstand van het plangebied waargenomen (Amstelpark)), maken gebruik van de parken en alle verbindende groenstructuren daartussen. Deze soorten gebruiken, op basis van de NDFF-database, bijvoorbeeld ook de groene zone tussen de A10 en het ABN AMRO complex plangebied. Deze zone is niet breed en zal vooral een verbindend karakter (tussen leefgebieden) hebben. Het plangebied ligt niet aansluitend aan deze zone. Negatieve effecten op de wezel en bunzing worden niet verwacht als gevolg van de werkzaamheden.

Steenmarter

De steenmarter komt, op basis van de NDFF-database, in de omgeving voor (waarneming van een exemplaar in het struweel ten noordoosten van het plangebied tegen de snelweg A10). De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied tal van schuilplaatsen, zoals in takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, op zolders en in kruipruimten; slechts een gering aantal hiervan wordt regelmatig gebruikt. In de zoogtijd van de jongen (maart t/m juni) worden schuilplaatsen wel permanent gebruikt. Vaak huist de steenmarter ook in ruimtes onder daken; een opening van 5 à 6 cm is daartoe voldoende. De soort klimt gemakkelijk, zowel in bomen als tegen gevels en muren. Het voedsel wordt gezocht langs lijnvormige elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen.
De gebouwen binnen het plangebied zijn goed gesloten en ontoegankelijk/ongeschikt voor de steenmarter. Ook het beperkte groen rondom de gebouwen geeft geen beschutting aan de steenmarter. Negatieve effecten op de steenmarter wordt niet verwacht als gevolg van de werkzaamheden.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied watervleermuis (Myotis daubentonii), rosse vleermuis (Nyctalus noctula), gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus), ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathusii) en laatvlieger (Eptesicus serotinus) voor.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn aan de hand van hun voorkeur voor een verblijfplaats globaal onder te verdelen in twee groepen: gebouw- en boombewonende soorten. Ook zijn er soorten die beiden gebruiken als verblijfplaats. Daarnaast maken verschillende vleermuizen onderscheid tussen zomer- en winterverblijven. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn het gehele jaar overwegend gebouwbewonende soorten, terwijl de rosse vleermuis overwegend in boomholtes verblijft. Ruige dwergvleermuis en watervleermuis maken zowel gebruik van gebouwen als van bomen in de zomermaanden. In de winter zit de watervleermuis graag in ondergrondse ruimten zoals mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijskelders en

(kasteel)kelders. De ruige dwergvleermuis zit gedurende de wintermaanden zowel in ondergrondse ruimtes als in gebouwen en bomen.

Bomen
Binnen het plangebied zijn enkele relatief jonge bomen aanwezig. Tijdens het veldbezoek in 2022 en 2025 zijn deze bomen onderzocht op de aanwezigheid van (grotere) holtes. In geen van de bomen zijn (grotere) holtes waargenomen. Vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in het plangebied zijn daarom uit te sluiten.

Bebouwing
Tijdens het veldbezoek in 2022 en 2025 is de bebouwing onderzocht op mogelijke invliegopeningen. Hierbij zijn ook de daken bekeken. Gebouwbewonende vleermuizen maken gebruik van spleten in gevels, spouwmuren, ruimtes achter daklijsten, etc. De bebouwing binnen het plangebied is, aan de buitenzijde, volledig voorzien van materialen met een gladde afwerking (metalen beplating, kunststof en glas). Tussen de materialen is slechts een smalle spleet aanwezig (niet toegankelijk voor vleermuizen). Op basis van de grondige veldverkenning en toegepaste materialen is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten in het plangebied.

Vliegroutes
Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen hun verblijfplaats en foerageergebied. Daarom kan het behoud van deze lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Aantasting van vliegroutes kan leiden tot indirecte aantasting van verblijfplaatsen. In het plangebied zelf zijn geen vaste vliegroutes aanwezig. Op basis van gegevens uit de NDFF-database valt op te maken dat de doorgaande groene zones parallel aan de A10 en De Boelelaan veel gebruikt worden door gewone dwergvleermuis. Op basis van deze gegevens is niet na te gaan of het gaat om een vliegroute of foerageergedrag (of een combinatie van beide). Het plangebied ligt nabij de groene zone langs de A10. Aangezien de functie van het plangebied ongewijzigd blijft zijn negatieve effecten op de groene zone parallel aan de A10 niet te verwachten.
Indien bij de nadere uitwerking van het landschapsplan wijzigingen komen in de mate van verlichting dient er onderzoek gedaan te worden naar impact van verlichting in relatie tot mogelijke aanwezige vleermuisroutes (natuurinclusief ontwerpen). Indien de een impact van verlichting negatief wijzigt ten opzichte van de huidige situatie dient een onderzoek gedaan te worden naar de aanwezigheid van vliegroutes van vleermuizen grenzend aan het plangebied.

Foerageergebied
Binnen het plangebied en de directe omgeving is voor de meeste van de genoemde soorten vleermuizen geschikt foerageergebied aanwezig. Aangezien er voldoende alternatieven zijn in de omgeving van het plangebied, hebben de werkzaamheden geen negatief effect op essentieel foerageergebied van de vleermuizen.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek in 2022 zijn vogels waargenomen, zoals winterkoning (Troglodytes troglodytes), koolmees (Parus major), ekster (Pica pica), gierzwaluw (Apus apus), stadsduif (Columba livia domestica) en slechtvalk (Falco peregrinus). Tijdens de bezoeken in 2025 zijn geen

andere soorten waargenomen. Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. De Omgevingswet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen; het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is (actieve broedplaatsen). De meeste soorten broeden in de periode van half maart tot half juli. Echter, buiten deze periode kunnen ook broedende vogels worden aangetroffen. Deze zijn, onverminderd de periode wanneer het broedgeval is, beschermd.

Jaarrond beschermde vogels

De provincie Noord-Holland heeft het beleid van RVO, opgesteld onder de voormalige Flora- en faunawet, ten aanzien van jaarrond beschermde soorten overgenomen bij de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming. Het beleid is op 1 januari 2024 beleidsneutraal overgegaan naar de Omgevingswet. Dat betekent dat van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd zijn. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (steenuil (Athene noctua));
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (roek (Corvus frugilegus), gierzwaluw en huismus (Passer domesticus));
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (grote gele kwikstaart (Motacilla cinerea), ooievaar (Ciconia ciconia), kerkuil (Tyto alba), oehoe (Bubo bubo) en slechtvalk);
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (boomvalk (Falco subbuteo), buizerd (Buteo buteo), havik (Accipiter gentilis), sperwer (Accipiter nisus), wespendief (Pernis apivorus), zwarte wouw (Milvus migrans) en ransuil (Asio otus)).

Roofvogels (boombewonende soorten)

Van de jaarrond beschermde vogelsoorten (LNV, 2009) kunnen verschillende soorten roofvogels, zoals buizerd en sperwer, ook in bomen in of aan de rand van de bebouwde kom of op binnenstedelijke locaties broeden. Vanwege het stedelijke karakter van het plangebied, de afwezigheid van grotere groenstructuren en het ontbreken van nesten (horsten) of oude bomen met (grote) holtes, is het voorkomen van in bomen broedende jaarrond beschermde vogels uit te sluiten.

Gebouwbewonende soorten

De gebouwen zijn door het gebruik van gladde, goed op elkaar aansluitende, materialen en platte daken ongeschikt voor jaarrond beschermde gebouwbewonende soorten zoals gierzwaluw en huismus. De slechtvalk komt wel voor in het plangebied; zie onderstaand.

Slechtvalk

Tot en met het broedseizoen van 2023 heeft op hoogbouw (gebouw A) in het plangebied een slechtvalkenkast gestaan. Deze kast is zeker sinds 2013 jaarlijks in gebruik geweest door een paartje slechtvalken. Tussen 2013 en 2020 zijn in de kast op het dak van het hoofdkantoor van

ABN AMRO dertien vrouwtjes en elf mannetjes volwassen geworden en uitgevlogen. De slechtvalken wordt geringd door de Vogelbescherming. Op 19 mei 2021 zijn de jongen van 2021 geringd (bron: abnamro.com). In 2016 is het nest gefilmd, de beelden zijn gebruikt in de film 'De Wilde Stad' die in 2017 verscheen.
Ook in 2022 is het nest weer gebruikt, live beelden zijn te zien geweest via de webcam[1]. Eind maart waren er 4 eieren aanwezig in het nest. Op 19 april 2022 is het eerste ei uitgekomen. In totaal zijn er op 29 april 2022 drie jongen in het nest. Ook in 2023 is het nest gebruikt.

De locatie (destijds) van de slechtvalkenkast in gebouw A.

Ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden is op 30 maart 2023 een verzoek ingediend bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord voor het verplaatsen van de slechtvalkkast binnen het complex, maar buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Op 5 oktober 2023 heeft de Omgevingsdienst hier positief op gereageerd bij besluit met kenmerk OMG-008733-DMS423988 (periode ontheffing 1 juni 2023 tot en met 31 december 2028). De onderstaande werkwijze is hierin vastgelegd:

Om effecten van verstoring van de bouwwerkzaamheden te voorkomen, is uw voorstel de slechtvalkkast te verplaatsen naar toren D. Toren D ligt binnen het plangebied op de grootst mogelijke afstand van toren 1. Zodra de werkzaamheden aan toren 1 gereed zijn, kan de slechtvalkkast van de slechtvalk desgewenst weer worden verplaatst naar gebouw A. Dit is als volgt uitgewerkt:
1. Tijdens het broedseizoen plaatsen van een 2e slechtvalkkast op gebouw D. Deze slechtvalkkast kan tijdens het broedseizoen van 2023 verkend worden;
2. In de periode medio september — december 2023 dichtzetten van de broedruimte in de kast op toren A zodat deze niet meer geschikt is als slechtvalkkast. De slechtvalk kan uitwijken naar de geschikte kast op gebouw D voor het broedseizoen van 2024;
3. Zodra de werkzaamheden aan toren 1 plaatsvinden, zal de slechtvalkkast op gebouw A eventueel worden verwijderd zodat deze tijdens de werkzaamheden niet beschadigt, de nestkast is in stap 2 reeds `ongeschikt' gemaakt, hinder op de slechtvalk zal niet plaatsvinden;
4. Wanneer toren 1 gereed is (volgens de huidige planning in 2028) en ook de (eventuele) onderhoudswerkzaamheden aan toren A zijn afgerond, wordt de slechtvalkkast op toren A weer geplaatst en wordt een vergelijkbare verhuizing uitgevoerd als beschreven onder punt 1 t/m 3 ervan uitgaande dat de slechtvalk de kast dan nog steeds gebruikt.

Op 16 mei 2023 is de tweede slechtvalk kast geplaats op gebouw D. En eind 2023 is de oorspronkelijke kast dichtgezet. De nieuwe kast is in 2024 waarschijnlijk niet gebruikt, maar in maart 2025 is veel activiteit bij de nieuwe kast waargenomen. Op het slechtvalkforum zijn meldingen gedaan van twee jongen in de kast in 2025.

[1] https://www.avex-int.com/nl/nl/slechtvalken-abn-amro/

Beelden in de slechtvalkenkast van het broedsucces 2022.

Links de slechtvalk bij de kast in maart 2025 (foto: ECOquickscan), rechts jongen in de kast (foto: forum.peregrines.nl/)

Binnen de ontheffingsperiode kan de kast nogmaals worden verplaatst binnen het plangebied. Indien verplaatsing na 31 december 2028 gewenst is zal een verlenging van de huidige ontheffing dienen te worden aangevraagd of, als dit niet mogelijk is, een nieuwe ontheffing (nu, onder de Omgevingswet, een vergunning).

Niet jaarrond beschermde vogels

Naast de bovengenoemde vier categorieën is er nog een vijfde categorie (beschermde) vogels. Deze vogels beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze vogels (en hun broedplaatsen) zijn in principe buiten het broedseizoen niet beschermd. Alleen als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen zijn deze soorten wel jaarrond beschermd.

Binnen het plangebied is de aanwezigheid van broedplaatsen van vogels uit de vijfde categorie niet uit te sluiten. Aangezien er in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

3.3.5 Amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige soortengroepen

Het plangebied ligt in de bebouwde kom, heeft een stedelijk karakter en is grotendeels verhard en bebouwd. In een dergelijke omgeving komen geen nationaal of internationaal beschermde amfibieën (algemene soorten zie onderstaand), reptielen, vissen, insecten (iepenpage zie onderstaand) en overige beschermde soorten voor. De habitateisen van de beschermde soorten binnen de bovengenoemde soortgroepen zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan meer natuurlijke biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor. De gegevens in de NDFF-database bevestigt het voorstaande.

Landbiotoop van algemene amfibieënsoorten

Aangezien algemene amfibieënsoorten zich waarschijnlijk wel in wateren in en in de nabije omgeving voortplanten, is het voorkomen van deze amfibieën niet uit te sluiten. Op basis van gegevens in de NDFF-database gaat het waarschijnlijk alleen om bruine kikker (Rana temporaria), gewone pad (Bufo bufo) en bastaardkikker (Pelophylax klepton esculentus). Deze soorten, met uitzondering van bastaardkikker, gaan na de metamorfose op het land naar voedsel zoeken. Hierbij kunnen ze grote afstanden afleggen. Aangezien de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Noord-Holland een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Iepenpage

Van de iepenpage (Satyrium w-album) is bekend dat deze soort voorkomt in Amsterdam. In de NDFF-database staat een waarneming van deze soort in het Beatrixpark ten noorden van de A10. De iepenpage heeft geen groot leefgebied nodig en kan al voorkomen op plaatsen waar enkele iepen bij elkaar staan. Er zijn populaties bekend die slechts één boom ter beschikking hebben. Geschikte bomen worden doorgaans gevonden in (vochtige) bossen, bosranden, parken en grotere tuinen. Aangezien in het plangebied geen iepen staan is het voorkomen van (essentieel leefgebied van) de iepenpage uit te sluiten.

3.3.6 Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen

Zoals toegelicht in paragraaf 2.2.2 heeft deze quick scan een signaleringsfunctie voor unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen. Uit de NDFF-database blijken de Unielijstsoorten nijlgans (Alopochen aegyptiaca), reuzenbalsemien (Impatiens glandulifera) en rode Amerikaanse rivierkreeft (Procambarus clarkii) voor te komen in de omgeving van het plangebied. Deze soorten komen met name voor in de groene zone ten zuiden van de A10 (tussen de snelweg en de bebouwing van de Zuidas). De rode Amerikaanse rivierkreeft is gezien in de watergang parallel aan De Boelelaan. Tijdens het veldbezoek in 2022 en 2025 zijn geen Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen in het plangebied zelf waargenomen.

4. CONCLUSIE

Het plangebied te Amsterdam betreft een huidige ABN-AMRO complex aan de Gustav Mahlerlaan waar een herontwikkeling is voorzien.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de gebiedsbescherming en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in de Omgevingswet dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied te Amsterdam ligt niet in of binnen de invloedsfeer van een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied en/of NNN. Gebiedsbescherming is op deze locatie niet aan de orde.

Stikstof
De regelgeving en jurisprudentie rondom stikstof is constant in beweging. Ondanks dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op relatief grote afstand ligt kan stikstofdepositie een aandachtspunt zijn voor dit project. Geadviseerd wordt om, op basis van de huidige regelgeving en jurisprudentie, voor dit project separaat een AERIUS-stikstofberekening uit te voeren en de effecten van de werkzaamheden op de stikstofdepositie in beschermde gebieden volledig in kaart te brengen.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van soortenbescherming zoals geregeld in de Omgevingswet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten, zoals algemeen voorkomende (spits)muizen, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker, zijn beschermd, maar vallen onder een algemene vrijstelling van de provincie Noord-Holland. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van deze vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. De zorgplicht (zie paragraaf 2.1 en bijlage 2) blijft onverminderd van toepassing.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is strikter beschermd. Dit zijn soorten waarvoor een vergunningplicht geldt in het kader van de Omgevingswet. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats, tijdens het veldbezoeken aangetroffen sporen (prooiresten), zichtwaarnemingen en de biotoopeisen van individuele diersoorten is de slechtvalk niet uit te sluiten binnen het plangebied. Deze soort broed binnen het plangebied in een voor deze soort aangebrachte nestkast. Overige meer strikt beschermde soorten zijn uit te sluiten.

4.3 Consequenties

Gebiedsbescherming

Geadviseerd wordt om, op basis van de huidige regelgeving en jurisprudentie, voor dit project separaat een AERIUS-stikstofberekening uit te voeren en de effecten van de werkzaamheden op de stikstofdepositie in beschermde gebieden volledig in kaart te brengen.

Soortbescherming

Binnen het plangebied is een nestlocatie van de slechtvalk vastgesteld. Deze nestlocatie is jaarrond beschermd. Er dient gewerkt te worden volgens de maatregelen zoals beschreven in paragaaf 3.3.4. De huidige kast kan tot en met 31 december 2028, onder voorwaarden, worden verplaatst binnen het plangebied. Daarna is een verlening van de huidige ontheffing nodig of een nieuwe vergunning onder de Omgevingswet (voorheen ontheffing Wet natuurbescherming).

Indien bij de nadere uitwerking van het landschapsplan wijzigingen komen in de mate van verlichting dient er onderzoek gedaan te worden naar impact van verlichting in relatie tot mogelijke aanwezige vleermuisroutes (natuurinclusief ontwerpen). Indien de een impact van verlichting negatief wijzigt ten opzichte van de huidige situatie dient een onderzoek gedaan te worden naar de aanwezigheid van vliegroutes van vleermuizen grenzend aan het plangebied.

4.3.1 Zorgplicht

Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert of activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal en art. 11.27, 1e lid Bal). Dat betekent dat in ieder geval een tweetal algemene voorwaarden vanuit deze specifieke zorgplicht (zie paragraaf 2.1 en bijlage 2) altijd van toepassing zijn:

- In het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecoloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zou kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van vogels is onder artikel 11.37 Bal (Vogelrichtlijn) toegestaan mits deze niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 11.46 Bal (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoren niet toegestaan.
- Op basis van de specifieke zorgplicht (zie ook bijlage 2) dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met de aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Daarnaast moeten dieren de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
    - Voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
    - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;

- De werkzaamheden starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen;
- Zorgvuldig handelen bij dempen van watergangen, maatregelen kunnen worden beschreven in bijvoorbeeld een ecologisch werkplan.

Op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben de provincies dit beleidsneutraal ingestoken ten aanzien van de zorgplicht. Uit de provinciale verordening of op basis van jurisprudentie zal op termijn moeten blijken of een nadere uitleg nodig is.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. - Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden, 2016.

Burgt, H.H.J. van der, Quick scan flora en fauna Gustav Mahlerlaan te Amsterdam – Mahler 1. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2022.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill. Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion natuur, Utrecht, 2011.

Meijden, R. van der, Heukels' flora van Nederland, 23e druk, uitgeverij Wolters Noordhof, Groningen, 2005.

Ministerie van LNV, Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, 2009.

Websites:
www.ravon.nl
www.zoogdiervereniging.nl
www.noord-holland.nl
www.rijksoverheid.nl
www.ndff.nl (uitvoerportaal)
www.verspreidingsatlas.nl

BIJLAGE 2

Omgevingswet

De Omgevingswet is een wet met daarin alle regels die betrekking hebben tot de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet regelt alles voor de ruimte waarin we wonen en werken; deelonderwerpen van het omgevingsrecht, zoals ruimtelijke ordening, water, milieu en natuur, zijn opgenomen in één wet.

De Omgevingswet (Ow) is een kaderwet. De nadere uitwerking vindt plaats in vier AMvB's:

- Het Omgevingsbesluit (Ob), regels voor burgers, bedrijven en bestuursorganen, de uitwerking van de instrumenten van de Omgevingswet in procedures en algemene bepalingen;
- Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), uitwerking normen en instructieregels voor bestuursorganen, o.a. kaders vergunningverlening;
- Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), uitwerking algemene regels voor activiteiten die rechtstreeks werken, waaronder vergunningplicht voor initiatiefnemers én overheden;
- Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), uitwerking algemene regels voor bouwwerken die rechtstreeks werken voor initiatiefnemers én overheden (voorheen het Bouwbesluit).

De Omgevingsregeling bevat een uitwerking en aanvulling van de regels in de wet en AMvB's op een meer gedetailleerd niveau, zoals bijvoorbeeld de aanvraag vereisten. De Omgevingswet regelt het belang van natuur als onderdeel van de fysieke leefomgeving.

Gebiedsbescherming
De gebiedsbescherming in de Ow bestaat uit een beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden, regels voor de aanwijzing en bescherming van het Natuurnetwerk Nederland en bijzondere natuurgebieden en landschappen. Hieronder zijn per gebiedscategorie de regels beknopt toegelicht.

<u>Natura 2000</u>
Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden: een Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:

- beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en de gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- welke van de soorten en habitats, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling
Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep

een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief, dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. De regels waar een Passende Beoordeling aan moet voldoen staan in art. 16.53c Ow en art. 8.74b Bkl.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling vormt de basis voor de aanvraag voor een vergunning. Een 'Natura 2000-activiteit' is vergunningplichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een 'vergunningsvrij geval' (art. 11.16 t/m 11.21 Bal).

Natuurnetwerk Nederland
De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening en vindt zijn uitwerking in de omgevingsplannen van de verschillende provincies. De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie en uitgewerkt in natuurbeheerplannen waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven door middel van natuurbeheertypen.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen
Het Rijk kan bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen vooruitlopend op de aanwijzing of begrenzing als Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld als het gaat om compensatie voor handelingen die leiden tot een significant gevolg of als het gaat om gebieden die nodig zijn om de doelstellingen van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn te bereiken. De provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen.

Zorgplicht
In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden. Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1^{e} lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten.

Soortenbescherming
Soortenbescherming is onder de omgevingswet aan de orde bij 'een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten' zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet.

Voor soortenbescherming wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten ('andere soorten').
Er zijn schadelijke handeling beschreven die leiden tot een vergunningplicht (artikel 11.37, 11.46 en 11.54 van het Bal. In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 Bal zijn de verschillende soortenbeschermingsregimes opgenomen en onder iedere paragraaf zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven.

Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal):

- het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1 Vogelrichtlijn;
- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
- het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels;
- het opzettelijk storen van vogels.

Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal):

- het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren (genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn)
- het opzettelijk verstoren van dieren
- het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren
- het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Schadelijke handelingen andere soorten (art. 11.54 Bal):

- het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren;
- het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

Het verbod geldt niet voor bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.
Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

<u>Zorgplicht</u>
Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Omgevingswet een zorgplicht. In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor onder meer alle ‘flora- en fauna-activiteiten’ die vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht

voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vogelrichtlijn en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vogelrichtlijn;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Habitatrichtlijn;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal);
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun ei eren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben.
De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen.

<u>Procedurele consequenties</u>
Het is verboden zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (artikel 5.1 lid 2 onder g van de Omgevingswet). Op dit verbod gelden enkele uitzonderingen. Voor instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen geldt een uitzondering van de vergunningplicht voor schadelijke handelingen. In het Bal zijn verder een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen per beschermingsregime waarvoor derhalve geen vergunningplicht geldt. Het betreft het onder meer de volgende gevallen:

- In een programma aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. een Natura 2000-beheerplan);
- In een omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de provincie vrijgestelde soorten en handelingen);
- In een ministeriële regeling aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de Minister voor N&S vrijgestelde soorten en handelingen. In art. 4.31 Or zijn de flora- en fauna-activiteiten genoemd in art. 11.54 Bal aangewezen als vergunningvrij voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden (inclusief gebruik) voor de soorten in bijlage VIIc Or);
- Flora- en fauna-activiteiten die aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode[2].

[2] In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Een vergunning is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor ruimtelijke ingrepen is het van belang te toetsen of er sprake is van schadelijke handelingen. Voor vogelrichtlijn soorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de 'andere soorten' (nationaal beschermde soorten) zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het de bruine kikker of de vos.

Een omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit kan alleen worden verleend wanneer wordt voldaan aan de beoordelingsregels zoals beschreven in paragraaf 8.6.2 van het Bkl. De drie basisvoorwaarden zijn:

1. De activiteiten zijn noodzakelijk in het kader van een voor de Ow geldig belang;
2. Er is geen andere bevredigende oplossing;
3. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de aangevraagde soort.

Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een vergunning kan worden verkregen voor de schadelijke handelingen. Voor Vogelrichtlijn soorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna.

Voor habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn zijn dat:

- bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Voor nationaal beschermde soorten is dat:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.